

Slater D. : Trajektorie of development theory: Capitalism, Socialism and beyond

Teorie vývoje: kapitalismu, socialismus a poté

Klíčová slova: kapitalismus, socialismus, neoliberalismus, marxismus, feminismus, USA, rozvoj, západ

Shrnutí:

Každá teorie rozvoje má za cíl pomoc danému státu, dosáhnout lepší ekonomické úrovně a získání větší moci v oblasti světové ekonomiky. Cílem je určité předstihnutí svých soupeřů a „protihráčů“. Politická elita, která je většinou vybrána obyvatelstvem jež zastupuje, vybírá možnosti dosáhnout tohoto zlepšení a tato elita vybírá nejlepší „model“.

Rozvoj státu se uskutečňuje dle politické ideologie ke které se státníci kloní.

V minulosti byly vytvořeny a zformovány dva politické „subjekty“. Jednalo se o USA a západní Evropu, kteří stavěli na ekonomických neoliberalních rozvojových teoriích a dále pak SSSR kde byly teorie založené na ideologii Marxismu-Leninismu.

V minulosti právě tyto dva odlišné subjekty se snažili o získání většího vlivu a větší moci na což právě Slater ve svém článku poukazuje.

USA na začátku dvacátého století podniklo několik vojenských akcí do Jižní a Střední Ameriky, v domnění, že směr USA je správný, což vedlo v mnohých případech k srážkám a velkému odporu k USA. Tyto srážky byly i přesto, že USA pozvedlo systémy školství, zemědělství a podobně v těchto státech.

V padesátých letech se objevila teorie modernizace, ta však narazila na odpor nově budovaných socialistických států které se řídili marxistickou teorií rozvoje.

Dále se do popředí dostávali neoliberalní teorie a uplatnění těchto teorií v praxi. Např. deregulace a privatizace, což mělo za následek rozvoj mezinárodního obchodu.

Vznikl rozdíl mezi veřejným a soukromým sektorem. Na veřejný sektor bylo nahlíženo jako na brzdu prosperity.

Zastánci marxistické teorie –zavedení socialismu jako spravedlivého nevykořisťovatelského systému. Kladen důraz na centralizovanou ekonomiku se cílem rovnoměrnějšího rozvoje.

V současném světě jsou ekonomické rozvojové teorie ovlivňovány dalšími směry jako jsou feministická hnutí nebo environmentální. Jsou zaměřeny více konkrétně na podmínky daných států, často jsou však spojeny s problematikou rozvoje třetího světa.

Vlastní hodnocení:

S autorem článku musím souhlasit. Téma které autor ve svém článku rozebírá je tématem v současné době velice známým a často diskutovaným na všech úrovních.

Dle mého názoru je daná nerovnoměrnost Jih x Sever částečně prohlubována několika aspekty: jde zejména o populační růst a neschopnost živení obyvatel i díky fyzickogeografickým podmínkám v daném území a za zvážení jistě stojí i formy snahy bohatých států pomoci např. v Africe (daná pomoc je často snahou o přetvoření afrického obyvatelstva na „západní“).

Mimo to je velice zapotřebí celková osvěta ve třetím světě, kde „alespoň často dle sdělovacích prostředků“ je malá snaha o práci obyvatelstva a o vyvíjení jakékoliv činnosti.

Bunyard P. A catastrophic dam in the Himalayas

Riskantní přehrada v Himalájích

klíčová slova: Himalayas, přehrada, povodně,

Shnutí

Článek poukazuje na stavbu přehrady v Indické části Himalájí na a to na řece v Bhagirathi.

Po dokončení by se tato přehrada stala největší přehradou v Asii a kvůli výstavbě by muselo být vystěhováno na 85 tisíc obyvatel daného území. Účelem přehrady by bylo nejen výroba elektřiny ale samotná regulace průtoku a stala by se i zdrojem pitné vody a vody na zavlažování. Proti této stavbě však stojí místní obyvatelé, důvod je nucený odchod za prací do měst, zvýšená eroze nižší zemědělské výnosy. Odlesněné lesy by byly velkou negativitou této stavby. Hinduisté protestují, což je ve vztahu k jejím náboženství logické (úzký vztah s přírodou).

Možné řešení je viděno v zastavení stavby a díky tomu za přispění místních obyvatel zastavení degradace daného území. Negativní mediální ohlas měl za následek zastavení stavby, ale následně stavba pokračovala i se souhlasem Světové banky.

Vlastní hodnocení:

Článek poukazuje na určitý „lokální“ problém, tím se liší od článku Slatera D. který se týká celosvětového problému. Článek se mi zdá orientován „protipřehradně“ a jednostranně.

Pokud se podíváme na danou přehradu, tak jak je v současnosti moderní, z pohledu trvalé udržitelnosti, můžeme v přehradě spatřovat negativum., jelikož dojde k zatopení obrovského území a jeho devastaci, nehledě na „zničení“ a přeorientování životů všech občanů dané lokality.

Z druhého pohledu je zapotřebí poukázat na velkou spotřebu energie a právě energie z vodních zdrojů považujeme za energii ideální.

Chapman. G The green revolution

Zelená revoluce

klíčová slova: zelená revoluce, zemědělství, hladomor

Shrnutí:

Thomas Malthus v minulosti poukazoval na exponenciální růst populace a na zvyšování celkového počtu obyvatel této planety ve vztahu k nízkému množství potravin. Byly zde snahy, jak toto zvyšování omezit, tak aby potraviny byly pro všechny lidi. V minulosti byl častý hladomor i epidemie i přesto docházelo ke vzrůstu obyvatelstva exponenciálně. Postupně docházelo ke zvyšování zemědělské činnosti, a zvyšující produkci. Ve dvacátém století je častý hladomor v Africe a Asii a v očích industriálních zemí je Maltuzianský názor stále aktuální. V pohledu na daný problém můžeme spatřovat rozdíl mezi socialismem a kapitalismem což bylo patrné ve studené válce. Socialismus vidí východisko řešení v kolektivizaci která má vyřešit problémy hladu. Západní státy zase podporují celkovou produkci a zvyšuje se podíl zapojení strojů. Vznikají nové technologie, nové způsoby obdělávání půdy, výzkumné ústavy se zabývají danou tematikou.

Nově vzniklé technologie v rámci zemědělství poukazovali na několik negativ. Díky velkým nákladům byly technologie lepší pouze pro velké a bohaté farmy. Pokud produkce farmářů způsobí že se sníží ceny, tak chudší farmáři utrpí. Pěstitelé s malou půdní jednotkou budou z trhu vytlačeni, díky malým ziskům. Postupem času bohatství venkova rostlo, další venkovské pracovní příležitosti rostly a zvýšila se poptávka pro práci. Nový ekologické technologie způsobili že se hledá spojení mezi novými a starými metodami hlavně .

Zelená revoluce zvýšila zemědělskou produkci, což nepochybně dalo mnoha vládám určitý prostor. Ve srovnání s pšenicí, kukuřicí, rýží a bramborami by tím spíše měly být zajištěny podmínky pro proso v Indii a maniok v Africe.

Množství lidí s nezajištěnou stravou v subsaharské Africe během následujících dvaceti let vzroste, tento region je jediný na světě, kterému je to předpovídáno

Osídlování nových oblastí až na tropické lesy Latinské Ameriky, Indonésie a Afriky skončilo. Se zvyšujícími příjmy lidé vyhledávají více mléčných produktů a masa, výnosy orné půdy se

budou muset zvyšovat rychleji, než roste populace. Mezinárodní obchod poroste. Rusko a východní Evropa se mohou projevit jako jeden z hlavních exportérů vedle USA.

Optimisté v technologii věří, že tyto problémy ve věku biotechnologie a přímé genové manipulace, budou vyřešeny. Geneticky modifikované organismy však provází velká debata. Nejvíce do nich investují velké světové korporace. Pesimisté však tvrdí, že výnosy půjdou právě velkým korporacím a třetí svět si bude muset vystačit s ubohými výnosy

Vlastní hodnocení:

Autor článku poukazuje na určitý historický průlom v zemědělství až k zelené revoluci. Poukazuje na jednotlivé situace v Africe ale i jiných světadílech, zabývá se zemědělstvím z pozice kapitalismus a socialismu.

Jeho článek je velice poutavý a se všemi jeho údaji souhlasím.

Jistě by stálo za zvážení, jak by vypadala zemědělská produkce bez zelené revoluce. Jak by vypadala světová produkce bez nadnárodních společností.

Otázky:

Je společnost v české republice něčím podobná společností třetího světa???

Jak se každý z nás podílí na snížení rozdílů mezi kontinenty a jde to vůbec???

Jak by se okolní státy chovali v případě, že by Česká republika byla stejně nerozvinutá jako země třetího světa???